

Musíme si přestat myslet, že křest je jenom pro děti. Křest vyjadřuje naplno svůj význam právě tehdy, když se pro něj člověk sám rozhodne tím, že si svobodně a vědomě zvolí Krista a církev. To však rozhodně neznamená, že bychom směli zpochybňovat platnost křtu dětí a dar, jakým je být pokřtěn ještě coby dítě.

Osobně jsem vděčný svým rodičům, že mě dali pokřtít v prvních dnech mého života. Je rozdíl prožívat dětství a dospívání s posvěcující milostí, anebo bez ní!

Raniero Cantalamessa - Biblické inspirace

Otevřené nebe

Ježíšovo sestoupení do vody znázorňuje, že proniká do hlubin země. Ve křtu sestupujeme právě do hlubin vlastního nitra, do propasti vlastní duše, do říše stínů, kam jsme zapudili vše, co bychom rádi vymazali ze svého života. A právě proto, že jsme sestoupili do vlastní temnoty, se nad námi otevírá nebe. Když máme odvahu přijmout své vlastní lidství se všemi vrcholy i propastmi, i s temnotou, kte-rá se uhnízдила v našem nitru, když nic nezatačujeme do pozadí, otevře se nám nebe.

Otevřené nebe nám ukazuje horizont, v němž jako křesťané žijeme. Je to otevřený horizont Boží. Když o sobě uvažujeme, neměli bychom být příliš malověrní. Nad námi se otevírá nebe. Naše nebe sahá až k samotnému Bohu.

Bezvýhradně přijatý

A Bůh nám říká, že nás bezvýhradně přijímá a že máme právo na život. Karl Frielingsdorf ve své knížce *Od přežívání k životu* popsal pocity mnoha dětí, které se domnívají, že právo na život mají jen podmíněně. Prožívají zkušenost, že jsou přijímány, jen když plní určité podmínky, když mají úspěch, když něco dokážou, když nedělají rodičům starosti, když nevyžadují mnoho péče, když se přizpůsobují. Když dítě cítí, že je přijímáno jen podmíněně, vymyslí strategii, jak přežít. Kvůli tomu, aby je měli rodiče rádi, vždy potlačí vlastní názor, vypudí ze sebe veškerý smutek a veškerý hněv, aby rodičům nedělalo starosti. Kvůli tomu, aby ho přijímali a uznávali, podává stále lepší výkony a vynakládá na to všechny své síly. Nikdy ale nedosáhne přijetí, po němž touží, protože to by bylo přijetí ničím nepodmíněné. Dítě tak nežije skutečným životem. Frielingsdorf nazývá tento zredukovaný život „přežíváním“. Aby dítě přežilo, potřebuje různé strategie výkonu a přizpůsobování. Skutečný život může žít, jen když zakusí bezpodmínečné právo na život.

A právě při křtu slyšíme hlas Boží: „Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě mám zalíbení!“ A mám tě rád ne proto, že podáváš kdovíjaké výkony, miluji tě právě takového, jaký jsi. Jsi tedy vítaný, přijímaný, milovaný. Toto absolutní právo na život, jež prožíváme ve křtu, je předpokladem, že můžeme nejen přežít, nýbrž doopravdy žít.

Anselm Grün – Křest

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Daniel J. Harrington – Evangelium podle Marka – Sacra pagina; Meinrad Limbeck – Evangelium sv. Marka – Malý stuttgartský komentář; Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Marka; Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz; Misál na každý den liturgického roku

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím jako součást diecézního biblického programu *Vezmi a čti*.
Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

Svátek Křtu Páně – cyklus B

11. ledna 2015

7Jan kázal: „Za mnou už přichází mocnější než jsem já; nejsem hoden, abych se sehnul a rozvázal mu řemínek u opáneků. 8Já jsem vás křtil vodou, ale on vás bude křtít Duchem svatým.“ 9V těch dnech přišel Ježíš z Nazareta v Galileji a dal se od Jana pokřtít v Jordáně. 10Hned jak vystupoval z vody, spatřil, že se nebe rozevřelo a že se z něho snáší Duch jako holubice. 11A z nebe se ozval hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě mám zalíbení!“

Mk 1,7-11

Úvod k meditaci

Vím o tom, že Otec „si mě vyvolil“? Zamiloval? Ve všech chvílích, kdy si uvědomím „aspoň mlhavé“ Boží lásku ke mně (skrže určité slovo z Bible, skrže eucharistii, svátosti, skrže „obyčejné dary“), mohu si připomenout, že se nejedná o abstraktní božskou lásku, ale o lásku Otce skrže Syna v Duchu.

Výklad biblického textu

Kontext: Marek představuje Jana Křtitele jako opravdového proroka. Líčí ho jako chudého a přísného muže, který hlásá Boží slovo a zůstává nezávislý na světě a smýšlení okolí. Ježíš k Janovi přichází jako jeden ze zástupu kajcníků, avšak prorok ho poznává a oznamuje, že Ježíš je mocnější než on: „Za mnou už přichází mocnější než jsem já; nejsem hoden, abych se sehnul a rozvázal mu řemínek u opáneků.“ Ježíš přichází, aby jako ostatní lidé přijal křest pokání a s pokorou sdílil hříšnou přirozenost – stává se „největším hříšníkem“ (2 Kor 5,21). Avšak Otcův hlas se obrací přímo na Ježíše a potvrzuje jeho nevinost a božskou přirozenost: „Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě mám zalíbení!“

v. 7: Tento slavnostní úvod (doslova: „a kázal říka“) slouží ke zdůraznění myšlenky, neboť se jedná o první přímou řeč pronesenou některou z Markových postav. Výraz: „za mnou“ užívá Ježíš, když vybízí své následovníky, aby šli za ním.

v. 8: Jenom na tomto místě a v Mk 3,29 a Mk 13,11 se Markovo evangelium zmiňuje o Duchu svatém. „Duch“ je známkou Boží přítomnosti skrže moc a působení. Duch svatý tu není ani tak osobou, ale Boží mocí a duchem, v němž se uskutečňuje svatost.

v. 9: Marek pouze oznamuje skutečnost, že byl Ježíš pokřtěn; není zde žádný dialog mezi Janem a Ježíšem. Důraz je kladen na Ježíšovo vidění a na hlas z nebe. Oproti tomu Matouš popisuje Ježíšův odchod z Galileje, „aby se dal pokřtít“. Lukáš se výslovně o Ježíšově křtu nezmiňuje vůbec. Jelikož Janův křest je křtem „pokání“ a „odpuštění hříchů“, tudíž je Ježíš u Marka vyličen jako solidární s lidstvem, jehož hříšný stav může být změněn jen Boží mocí.

v. 10 Slova *hned* (doslova *ihned, okamžitě*) užívá Marek čtyřicetsedmkrát. Tento Markův charakteristický, svižný a lidový styl má zpravidla časovou funkci, obvykle má upoutat čtenářovu pozornost. Ve starověké kosmologii mohlo otevírání nebes symbolizovat možnost komunikace mezi Bohem a člověkem (Ez 1,1; Jan 1,51). Je to rovněž eschatologický motiv Iz 63,19 „*Kéž bys protrhl nebe a sestoupil!*“ (Iz 24,17-20; Zj 19,11), předzna-

1. čtení:
Iz 42,1-4.6-7

2. čtení:
Sk 10,34-38

Evangelium:
Mk 1,7-11

Srovnání:

Mt 3,11-12;

Lk 3,15-17;

Jan 1,24-28;

Sk 13,25;

Mt 3,13-17;

Lk 3,21-22;

Jan 1,32-34;

Z 2,7; Iz 42,1;

Mk 9,7

menávající roztržení chrámové opony při Ježíšově smrti. Dalším prvkem je sestupování Ducha. Duch sestupuje podobně, jako se snáší holubice. Klíčovým prvkem tohoto textu je sestupování Ducha, a nikoli podoba s holubicí.

K tématu

V Krédu, kterým každou neděli vyznáváme svoji víru, prohlašujeme: „Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů“. Je to jediná výslovná zmínka nějaké svátosti v celém Krédu. Křest je vskutku „branou“ víry a křesťanského života. Zmrtvýchvstalý Ježíš zanechal apoštolům tento odkaz: „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu tvorstvu! Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen“ (Mk 16,15-16). Posláním církve je evangelizovat a odpouštět hříchy skrze svátost křtu. Vraťme se však ke slovům Kréda. Vyjádření lze rozdělit na tři části: „vyznávám“, „jeden křest“, „na odpuštění hříchů“.

1. „Vyznávám“: Co to znamená? Je to obřadní výraz podtrhující důležitost předmětu, tedy křtu. Vyslovením těchto slov totiž stvrzujeme svoji pravou identitu Božích dětí. Křest je v určitém smyslu průkazem totožnosti křesťana, jeho narození, jeho zrození v církvi. Vy všichni znáte datum svého narození a slavíte narozeniny, že? Všichni slavíme narozeniny. Položím vám jednu otázku, kterou jsem už jednou kladl, ale učiním tak znovu: Kdo z vás si pamatuje datum svého křtu? Ať zvedne ruku... Je vás málo. Učíme však jedno. Dnes, až se vrátíte domů, zjistěte si den svého křtu, hleďte, protože jsou to druhé narozeniny. První narozeniny se týkají narození k životu a druhé narození v církvi. Uděláte to? Je to domácí úkol: zjistit den, kdy jsem se narodil v církvi, a děkovat Pánu za to, že nám v den křtu otevřel bránu své církve.

Ke křtu se zároveň váže naše víra v odpuštění hříchů. Svátost pokání či zpovědi je totiž jakýmsi „druhým křtem“, odkazuje vždycky k tomu prvnímu, aby jej upevnila a obnovila. V tomto smyslu je den našeho křtu počátkem cesty, krásné cesty k Bohu, která trvá celý život. Je to cesta obrácení, která je neustále podporována svátostí pokání. Pomyslete na to, že když se jdeme vyzpovídat ze svých slabostí a hříchů, přicházíme prosit Ježíše o odpuštění, ale také tímto odpuštěním obnovujeme křest. A to je krásné. Každá zpověď je v určitém smyslu slavením křtu. Zpověď proto není pobyt v mučírně, nýbrž slavnost.

2. Druhý prvek: „jeden křest“: Tento výraz odkazuje ke slovům sv. Pavla: „Jeden Pán, jedna víra, jeden křest“ (Ef 4,5). Slovo „křest“ znamená (v řečtině) doslova „ponoření“, a tato svátost je skutečně pravým duchovním ponořením do Kristovy smrti, z níž povstáváme spolu s Ním jako nové stvoření (srov. Řím 6,4). Je to obrozující a osvěčující obmytí. Obrození, protože uskutečňuje narození z vody a z Ducha, bez něhož nikdo nemůže vejít do nebeského království (srov. Jan 3,5). Osvícení, protože ve křtu je člověk naplněn Kristovou milostí, „pravým, světlem, které osvěcuje každého člověka“ (Jan 1,9) a zahání temnotu hříchu. Proto se při obřadu křtu rodičům dává zapálená svíce naznačující toto osvícení. Křest nás zevnitř osvěcuje Ježíšovým světlem. Mocí tohoto daru je pokřtěný povolán k tomu, aby se sám stal „světlem“ – světlem víry, které obdržel – pro bratry, zvláště pro ty, kteří jsou v temnotách a nevidí na horizontu svého života záblesky světa.

Můžeme se ptát: je pro mne křest událost minulosti, izolovaná na určité datum, které vy si dnes zjistíte, anebo živou skutečností, která se v každé chvíli týká mojí přítomnosti? Cítíš se silným silou, kterou ti Kristus dává svojí smrtí a svým vzkříšením? Anebo se cítíš skleslým a bez síly? Křest dává sílu a světlo. Cítíš se osvícen světlem, které přichází od Krista? Jsi mužem, ženou světla? Anebo člověkem postrádajícím Ježíšovo světlo? Je třeba přijmout milost křtu, který je darem, a stát se světlem pro všechny.

3. Nakonec krátký nástin třetího proku: „na odpuštění hříchů“: Ve svátosti křtu jsou odpuštěny všechny hříchy, prvotní hřích a všechny osobní hříchy, jakož i všechny tresty za hřích.

Křtem se otevírá brána k účinné novosti života, který není tísněn tíží negativní minulosti, ale okouší již krásu a dobrotu nebeského království. Jde o mocný zásah Božího milosrdenství do našeho života pro naši spásu. Tento spásonosný zásah neodnímá naší lidské přirozenosti její slabost – všichni jsme slabí a všichni jsme hříšníci – a nesnímá z nás odpovědnost za prosbu o odpuštění, kdykoli pochybíme. Nemohu se dát pokřtít víckrát, ale mohu se zpovídat a tak obnovit milost křtu. A je to jako bych přijal druhý křest. Pán Ježíš je tolik dobrý a nikdy neochabuje v odpuštění. I když se brána křtu, kterou nám do církve otevřel, trochu přivře kvůli našim slabostem a hříchům, zpověď ji znovu otevře, protože je jakýmsi druhým křtem, který nám odpouští všechno a osvěcuje nás, abychom pokračovali v Pánově světle. Pokračujme tedy v radosti, protože život je třeba žít s radostí Ježíše Krista, a ta je Pánovou milostí.

papež František na generální audienci 13. 11. 2013

Skutky apoštolů líčí, jak prvotní křesťanská obec žila zprvu v pokoji lásky, ale záhy zažila také v pronásledování, počínaje mučednictvím sv. Štěpána. Toto je tak trochu životní styl církve: mezi pokojem lásky a protivenstvími. V dějinách je tomu tak neustále, protože je to „Ježíšův styl“. Mnozí věřící před pronásledováními utekli do Samařska a hlásali tam evangelium, třebaže apoštolové zůstali v Jeruzalémě: opustili domov, odnesli si s sebou asi jen pár věcí. Nebyli v bezpečí, ale chodili z místa na místo a hlásali Slovo Boží. Nesli si s sebou bohatství, které měli: víru. Bohatství, které jim daroval Pán. Byli to prostí věřící, pokřtění sotva před rokem nebo trochu déle. Měli však onu odvahu jít a zvěstovat. A bylo jim věřeno! A konali zázraky! Tito první křesťané dostali pouze „moc křtu“, která jim dávala tuto apoštolskou odvahu, sílu Ducha.

Myslím na nás pokřtěné. Zda máme tuto sílu? A zda věříme, že k šíření evangelia stačí křest? Anebo doufáme, že kněz řekne, že biskup řekne... A my? Milost křtu je pak nějak

uzavřená a my jsme uzamčeni do svých myšlenek, do svých záležitostí. Anebo si někdy říkáme: „My jsme křesťané. Byl jsem pokřtěn, bířmován, byl jsem u prvního svatého přijímání... můj průkaz totožnosti je v pořádku. A nyní klidně spi: jsi křesťan.“ Kde je však síla Ducha, která tě nese vpřed?

Je třeba být věrni Duchu, abychom hlásali Ježíše svým životem, svým svědectvím a svými slovy. Mysleme proto na svůj křest, na odpovědnost svého křtu. My pokřtění máme obrovskou zodpovědnost: zvěstovat Krista, nést kupředu církev a plodnost jejího mateřství. Být křesťanem nespočívá v dosažení nějaké kariéry studiem na křesťanského advokáta nebo lékaře. Být křesťanem je dar, který nám umožňuje jít vpřed silou Ducha a zvěstovat Ježíše Krista.

Prosme Pána o milost stát se odvážnými křesťany a být si jisti, že Duch, kterého jsme přijali křtem, nás stále nutí zvěstovat Ježíše Krista naším životem, naším svědectvím a také našimi slovy. Ať se tak stane.

papež František 17.4.2014

Jan křtí, Kristus přistupuje: snad i proto, aby posvětil toho, kdo křtí. Zcela jistě však proto, aby do vody pohrbl starého Adama, dříve než posvětil nás a pro nás Jordán. A jako sám byl *duch a tělo*, tak aby byl také zasvěcen skrze Ducha a vodu.

Křtitel se zdráhá. Ježíš stojí na svém. *Já bych měl být pokřtěn od tebe*, říká lampa Slunci, hlasu Slovu, přítel Zenichovi; ten, jenž je větší než všichni, kdo se narodili z ženy, Prvorozenci veškerého stvoření; ten, jenž se zaradoval už v mateřském lůně, tomu, jenž byl v mateřském lůně uctíván; nynější i budoucí předchůdce tomu, který se zjevil a který se bude zjevovat. *Já bych měl být pokřtěn od tebe*. Dodej: a pro tebe. Věděl totiž, že se mu dostane křtu mučednictví a že mu jako Petrovi nebudou umyty jenom nohy.

Ale to už Kristus vystupuje z vody. Přitom nese s sebou vzhůru svět a hledí na rozevřená nebesa, jež byla Adamovi i jeho potomkům uzavřena stejně jako ohnivým mečem ráj.

sv. Řehoř Nazíánský – promluva Kristův křest